

ویژه‌نامه قدس
به‌مناسبت
سخنرانی‌نوروزی
رهبر معظم انقلاب
در حرم مطهر رضوی

۱۴

گفت‌وگو

حسین محمدی

سعدالله زارعی در گفت‌وگو با قدس به کارویژه‌های کشورمان
برای حضور مؤثر در نظم جدید جهانی با محوریت آسیا می‌پردازد

نگاه راهبردی به موقعیت ایران در دنیای آینده

«ما در مقابل قدرت‌های بزرگ ایستادیم»؛ این بخشی از بیانات رهبر معظم انقلاب در ۲۲ مهرماه ۱۴۰۱ ضمن دیدار با جمعی از مسئولان نظام و شرکت‌کنندگان در سی و ششمین کنفرانس بین‌المللی وحدت اسلامی است. حضرت آیت‌الله خامنه‌ای در آن دیدار با اشاره به وضوح تغییر در نقشه سیاسی دنیا و اینکه یک قطبی بودن و زورگویی کردن یک قدرت یا دو قدرت بر کشورها و ملت‌ها مشروعیت خودش را از دست داده و ملت‌ها بیدار شدند، می‌فرمایند: «نظام تک‌قطبی مطرود شده است، به‌تدریج دارد مطرودتر می‌شود». ایشان تأکید می‌کنند: «تسلطی که استکبار جهانی بر کشورها و بر ملت‌ها و بر مناطق گوناگون داشته، به‌تدریج دارد تغییر می‌کند، درست مثل تغییری که در دوران نهضت‌های ضداستعماری در نیمه دوم قرن ۲۰ اتفاق افتاد که پشت سر هم کشورها قیام کردند در میانه قرن ۲۰ علیه استعمار مستقیم». حساسیت این قسمت از بیانات رهبر فرزانه انقلاب آنجا محسوس‌تر می‌شود که ایشان با طرح این سؤال که «امت اسلامی در این دنیای جدید جایگاهش کجاست؟» در پاسخ به آن می‌فرمایند: «اتفاق و اتحاد بین ملت‌های اسلامی ممکن است؛ منتها کار لازم دارد. ما حالا از سیاستمداران و زمامداران و حکمرانان کشورهای اسلامی هم ناامید نیستیم اما بیشترین امیدمان به خواص دنیای اسلام است؛ به علمای دین، به روشنفکران، به اساتید دانشگاه، به جوانان روشن‌بین، به فرزندان، به ادبا، به شعرا، به نویسندگان، به گردانندگان مطبوعات، امید ما به این‌هاست. این‌ها احساس استقلال و احساس مسئولیت و احساس وظیفه کنند. وقتی خواص در یک راهی وارد شدند، افکار عمومی را به آن سمت حرکت می‌دهند. وقتی افکار عمومی در یک کشوری شکل گرفت، سیاست‌های اداره کشور هم به‌طور قهری به آن سمت حرکت می‌کند».

برای تبیین این بخش از بیانات رهبر معظم انقلاب، با دکتر سعدالله زارعی، استاد علوم سیاسی دانشگاه علامه طباطبائی و کارشناس مسائل جهان اسلام گفت‌وگو کرده‌ایم که در ادامه می‌خوانید.

غرب آسیا تغییرات بنیادینی را در سطح بین‌المللی رقم زده است. اصلاً خود اینکه ایران از بلوک غرب خارج شد با توجه به جایگاه جغرافیایی ایران در منطقه که نقطه اتصال شبه‌قاره به منطقه عربی و ترکیه و از این طریق به اروپا بود، بسیار مهم است.

■ رهبر معظم انقلاب همواره تأکید دارند جمهوری اسلامی در مقابل همه قدرت‌های بزرگ ایستاده است؛ آیا مقصود شما اشاره به همین مفهوم است؟

بله؛ انقلاب ملت ایران به دلیل اینکه دین‌محور و مردم‌محور بود توانست به‌عنوان یک مدعی فرهنگی، بسیاری از انگاره‌های غرب را به چالش بکشد و به مبارزه بطلبد؛ از این رو یک نقطه تعارض فرهنگی در سطح کلان شکل گرفته و دلیل آن هم این بود که انقلاب اسلامی با تکیه بر اسلام و تشیع، داعیه جهانی دارد بنابراین توانست عملاً کارآمدی و کفایت فرهنگ و تمدن غرب را به چالش بکشد.

■ لطفاً به نمونه‌ای از شکست تئوری‌ها و برنامه‌های غرب که تحت تأثیر انقلاب اسلامی ایران شکل گرفت اشاره کنید.

شما نگاه کنید آقای فرانسیس فوکویاما آمد نظریه پایان تاریخ را مطرح کرد، یعنی مدعی شد دموکراسی آمریکایی برترین نوع حکومت و خوش‌نتیجه‌ترین حکومت است و چیزی فراتر از آن اساساً در چنته بشریت وجود ندارد. همین آقای فوکویاما چند سال بعد ناگزیر شد نظریه خودش را پس بگیرد. سؤال این است چه چیزی سبب شد او نظریه پرمطراق پایان دنیا را پس بگیرد؟ غیر از این است که

■ با توجه به منویات رهبر معظم انقلاب درباره ضرورت جدیت مسئولان و اندیشمندان جهان اسلام و ایران در زمینه فرایند مهم تغییر نظم بین‌الملل و تقویت جایگاه امت اسلام و جمهوری اسلامی ایران، تحلیل شما درباره رویکرد نهادها و افراد در این مقوله چیست؟

تقریباً در سطح بین‌المللی اجماعی وجود دارد مبنی بر اینکه عمر جوامع قبلی شامل نظام دوقطبی و نظام تک‌بعدی به پایان رسیده یا در حال به پایان رسیدن است و جهان قطعاً در دهه‌های آینده وضعیتی متفاوت از وضعیت امروز را تجربه می‌کند؛ منتها در داخل ایران هنوز این اجماع نظر درباره تغییرات سطح بین‌الملل و نزدیک بودن زمان این تغییرات به وجود نیامده و حتی در داخل دستگاه‌های متولی جمهوری اسلامی هم این نگاه کمتر وجود دارد. یک بخشی از این مسئله هم ناشی از این است که اساساً بعضی از دستگاه‌ها باور نکردند جمهوری اسلامی در سطح بین‌المللی به یک عنصر اثرگذار و تعیین‌کننده در بسیاری از معادلات تبدیل شده است.

■ چرا بعضی‌ها با چنین نگاهی به میدان می‌نگرند؟ مشکل کجاست؟ بعضی‌ها با نگاه به نارسایی‌های اقتصادی که در کشور وجود دارد و بعضی تنش‌های سیاسی که در کشور مشاهده می‌شود نتیجه می‌گیرند جمهوری اسلامی کشور ضعیفی است و از این رو به فرض هم در سطح بین‌الملل جابه‌جایی اتفاق بیفتد این چیزی برای جمهوری اسلامی ندارد و دلیلی ندارد خودمان را با این تغییرات درگیر کنیم! این افراد فراموش کردند انقلاب اسلامی با پیروزی در حساس‌ترین نقطه

تقریباً در سطح
بین‌المللی اجماعی
وجود دارد مبنی بر
اینکه عمر جوامع قبلی
شامل نظام دوقطبی
و نظام تک‌بعدی به
پایان رسیده یا در
حال به پایان رسیدن
است و جهان قطعاً
در دهه‌های آینده
وضعیتی متفاوت از
وضعیت امروز را تجربه
می‌کند